

ผลของการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะ ของเด็กปฐมวัย

The Effects of Services in Classroom Activity on the Public Mind of Preschool Children

ณัฐกานต์ ร้อยอรอง

นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา บุญเนื่องนันทพงษ์

สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนอิสลามสันติชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างระดับแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 1.95$) และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 15 คน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือแผนการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียนและแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.64 การวิจัยครั้งนี้ใช้การทดลองแบบ One - Group Pretest - Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test แบบ

Dependent Sample และขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยรายด้านทุกด้านและโดยรวมก่อนได้รับการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนอยู่ในระดับไม่แสดงพฤติกรรม หรือปฏิเสธ ($\bar{x} = 0.54$) หลังได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียนอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 1.95$) และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการดูแลรักษาของใช้ส่วนตัวรวม ($t=20.15^{**}$; $d=5.20$) ด้านการรับผิดชอบต่อส่วนรวม ($t=16.14^{**}$; $d=4.17$) และด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนตัวรวม ($t=23.13^{**}$; $d=5.97$) และโดยรวมทั้งหมด ($t=36.47^{**}$; $d=9.42$) แสดงว่าการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะรายด้านทุกด้านและโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างชัดเจนและขนาดส่งผลต่อ

พฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยทุกด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียน, จิตสาธารณะ, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to study and compare the levels of public mind of preschool children before and after the use of services in classroom activity. The sample used in the study was 15 preschool boys and girls, with 5-6 years of age, who were studying in third year kindergarten in second semester of 2014 academic year at SantichonIslamic School under the Office of the Private Education Commission. The 24 experiments through the use of services in classroom activity were carried out within the period of 8 weeks, 3 days a week, and 30 minutes for each day. The research instruments were plans for services in classroom activity and an evaluation form for public mind of preschool children with the index of congruence (IOC) between behavior and objectives between 0.67-1.00 and the reliability of .64. The research followed the one-group pretest-posttest design and the data were statistically analyzed by using dependent sample t-test and Cohen's d effect size.

The results of research revealed that, both in general and in all individual areas, the public mind behaviors of preschool children before the use of services in classroom activity were at the level of Not express

behavior or deny ($\bar{X} = 0.54$) while the public mind behaviors after the use of services in classroom activity were at the level of Express behavior by themselves ($\bar{X} = 1.95$). Regarding the comparison of public mind behaviors of preschool children, both in general and in all individual areas, their behaviors were increasingly changed with statistical significance at the level .01 in the areas of Looking after the classroom things ($t=20.15^{**}$; $d=5.20$), Being responsible for the classroom ($t=16.14^{**}$; $d=4.17$), and Respecting rights when using the classroom things ($t=23.13^{**}$; $d=5.97$), and the total ($t=36.47^{**}$; $d=9.42$). These results indicated that the services in classroom activity could obviously make the scores of public mind behaviors of preschool children higher, both in general and in all individual areas, and the effect sizes on the public mind behaviors, both in general and in all individual areas, were at the high level.

Keywords : Services in Classroom Activity, The Public Mind, Preschool Children

บทนำ

ปัจจุบันโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม เกิดปัญหาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในสังคมมนุษย์ในสังคมเกิดการแข่งขันมากขึ้น เกิดการเอาเปรียบกันและการเห็นแก่ตัวเพิ่มมากขึ้น และเห็นความสำคัญของวัตถุมากกว่าความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม ทำให้เกิดความไม่สมดุล

ระหว่างจิตใจและวัตถุ เมื่อมนุษย์ในสังคมหลงใหลในวัตถุมากกว่าเห็นคุณค่าในคุณค่า คุณธรรมจริยธรรม จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมากมาย ปัญหาในส่วนมาก ล้วนเกิดจากการขาดจิตสาธารณะของคน เช่น กรณีที่มีคนไม่ถอดนอตเสาไฟฟ้าซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินจำนวนมากของรัฐและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวบ้านทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากการไม่มีไฟฟ้าใช้ การกระทำดังกล่าวถือเป็นการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมหรือจิตสาธารณะ เป็นการละเลยหน้าที่ที่ของบุคคลในสังคมที่พึงกระทำต่อสิ่งของที่เป็นของสาธารณะ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามในภายหลังความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน เป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมโดยมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญในการแสวงหาเงินทอง แสวงหาอำนาจ บารมี มากกว่าที่จะให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ สังคมในปัจจุบันจึงกลับเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ปัญหาต่างๆ ที่มีมากมาย การปลูกฝังความสำนึกให้กับบุคคล เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม จึงควรบังเกิดขึ้นในสังคม ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันจึงมีการกล่าวถึงคำว่า จิตสาธารณะ ซึ่งช่วยให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ มากกว่าตนเอง นั้นหมายถึงว่า ทุกคนต้องมีการให้มากกว่าการรับ เพราะสิ่งเหล่านี้ ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนัก สังคมย่อมได้รับความสุขอย่างแน่นอน (สมโชติ เณตระการ.2553: 1) สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2558: 77) กล่าวว่า การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคนไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคม โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้ทางวิชาการ สติปัญญา และทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษา

หาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถจัดการควบคุม ดูแลอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

คำว่า จิตสาธารณะ จึงมีความสำคัญต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยส่วนรวมจิตสาธารณะดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่เป็ณคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สังคมไทยต้องมีการปลูกฝังให้เกิดขึ้นตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับจิตสาธารณะ โดยการให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด “จิตสาธารณะ” ไว้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพราะเป็นการช่วยผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากขึ้น ซึ่งจิตสาธารณะนี้จะเขาไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมและร่วมสร้างสังคมอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาในเด็กปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญมากเพราะเด็กในระดับปฐมวัยเป็นวัยที่มีความเฉพาะและเป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเอาใจใส่ ควรได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของวัยนั้นๆ โดยเฉพาะพฤติกรรมทางสังคม (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์.2550 : 1-2) ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานชีวิตให้เจริญเติบโตเป็นประชากรที่คุณภาพสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อเป็นตัวแทนของผู้ใหญ่นำประเทศชาติพัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไป (รติชน ปิทยสร์.2543 : 33) จิตสาธารณะจึงถือได้ว่าเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งที่เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นต้องปลูกฝังและส่งเสริมให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนไทยที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยดังที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 77) กล่าวว่า เด็กช่วงวัย

ที่ควรปลูกฝังจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมคุณภาพให้เด็กเป็นคนดีและคนเก่งเมื่อโตขึ้นคือ ในช่วงอายุ 3-8 ขวบ และจิตลักษณะที่ควรปลูกฝังในช่วงอายุนี้นี้ คือ ทศนครี ต่อคุณธรรมและค่านิยม จะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้มากในการพัฒนาจิตสาธารณะในเด็กปฐมวัยนั้น เด็กจำเป็นต้องได้รับการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ จากความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในขณะนั้น และการจัดสิ่งแวดล้อมในบริบทที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ให้เด็กได้สร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรุสร้างความรู้ด้วยตนเอง (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2550: 210-211) ดังนั้นการจัดประสบการณ์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีจิตสาธารณะ รู้จักดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวมเพื่อพัฒนาเด็กให้ก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

การจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนเป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยแสดงพฤติกรรมในกิจวัตรประจำวันนั้นเรียนด้วยกิจกรรม 6 กิจกรรมดังนี้ การช่วยเหลือ การช่วยจัดหนังสือ การช่วยเก็บไม้สอย การช่วยแจกนม การช่วยแจกช้อน และการช่วยแจกขนม เพื่อให้เด็กรู้จักดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวม การจัดกิจกรรมบริการเป็นการให้ความช่วยเหลือหรือการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และเป็นการกระทำกิจกรรมใดๆ ด้วยร่างกาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวก

ความสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการได้ ด้วยการแสดงออกด้วยการแต่งกายปฏิบัติการกริยาท่าทางและวิธีการพูดจา สามารถนำมาใช้กับเด็กปฐมวัยโดยการจัดเป็นกิจกรรมการบริการในชั้นเรียน เพื่อที่จะฝึกให้เด็กได้รู้จักการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถอาสาทำงานบางอย่างเพื่อส่วนรวมได้ด้วยตนเอง (มหาวิทยาลัยมหิดล.มปป) การจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวันตามตารางกิจกรรมประจำวัน ในด้านการเล่น การถูระส่วนตัว การรับประทานอาหาร รวมถึงการรักษาความสะอาดซึ่งคล้ายกับการช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ในการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ใหม่แก่เด็กนั้น ครูไม่ควรละเลยที่จะสร้างวินัยในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ อย่างเช่น การตรงต่อเวลา เก็บของใช้ของเล่นเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกันเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับในการตัดสินใจของตนเองและผู้อื่น ยอมรับในการตัดสินใจของตนเองและเพื่อน ยอมรับในผลงานที่ตนเองและเพื่อนสร้างขึ้น อีกทั้งอดทนรอคอย และมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และการเสริมแรงกระตุ้นให้เด็กสนใจช่วยเหลือตนเอง มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองตามความสามารถด้วยการทำกิจกรรมง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เข้าแถวเพื่อรอทำกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติพร้อมกัน เก็บของเล่นเข้าที่ ดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง ยอมรับข้อตกลงและทำตามข้อตกลง การมอบหมายงานหรือกิจกรรมในห้องเรียนเล็กๆ น้อยๆ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักภูมิใจในความสามารถของตนเอง รู้จัก

สิทธิหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัยนำไปสู่การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการแสดงออกที่เหมาะสมในสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2537: 57-58)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะวิจัย โดยการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียน เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ในด้านการไม่ทำให้ของใช้ส่วนรวมเกิดความชำรุดเสียหาย การรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้กับเด็กปฐมวัยโดยได้รับการช่วยเหลือชี้แนะและสนับสนุนจากครูผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนที่มีผลต่อจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยโดยรวมที่ได้รับการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียน

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลอง One – Group Pretest – Posttest Design (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2550:15) เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการดำเนินการแบบกึ่งทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนอิสลามสันติชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งมี 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ เด็กปฐมวัยชาย – หญิง มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนอิสลามสันติชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลากนักเรียนจำนวน 15 คนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนจำนวน 24 แผนกิจกรรมบริการในห้องเรียนนี้จะเน้นให้เด็กได้ฝึกการลงมือปฏิบัติจริงในการบริการในห้องเรียนทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ตั้งแต่การอาสาทำงานบริการในห้องเรียน การดำเนินกิจกรรม การสรุปกิจกรรมจากกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาจัดเป็นแผนการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมนั้นจะส่งเสริมให้เด็กจิตสาธารณะโดยกำหนดรูปแบบดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ โดยการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนรู้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก เชิญชวนและสนทนถึงการทำความดี การเป็นเด็กดีช่วยเหลือผู้อื่น การมีจิตสาธารณะ โดยใช้กิจกรรมการเล่าข่าวประจำวัน หรือสถานการณ์จำลอง การท่องคำคล้องจอง การร้องเพลง

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ นักเรียนร่วมกันคิดวิธีการทำกิจกรรมบริการในชั้นเรียน และฝึกอาสาทำเพื่อส่วนรวม ให้ความสะดวกต่างๆ ในการทำกิจวัตรประจำวันในชั้นเรียนตามหน้าที่อาสา 6 กิจกรรมดังนี้ การช่วยเหลือ การช่วยจัดหนังสือ การช่วยเก็บไม้บล็อกร การช่วยแจกนม การช่วยแจกช้อน การช่วยแจกขนม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป สรุปผลการทำกิจกรรมและให้แรงเสริมในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

2. แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ครอบคลุมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยจำนวนทั้งหมด 9 ข้อ ประกอบด้วย 1. ด้านการดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม จำนวน 3 ข้อ 2. ด้านการรับผิดชอบต่อส่วนรวม จำนวน 3 ข้อ 3. ด้านการเคารพสิทธิ์ในการใช้ของใช้ส่วนรวม จำนวน 3 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบ 0-1-2 โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาปฐมวัย พิจารณาลงความเห็นได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง .67 – 1.0 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.64

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เป็นเวลา 8 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ วันละ 20-30 นาที รวม 24 ครั้งโดยผู้วิจัยทำการแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง (Pretest) จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์และเก็บคะแนนไว้ หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการจัดกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด เมื่อดำเนินการทดลองจนครบ 8 สัปดาห์ แล้วจึงนำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะฉบับเดิมมาวัดซ้ำและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานหา

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ และทดสอบความแตกต่างเฉลี่ย โดยใช้ Dependent Sample t-test ทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ และในกรณีที่พบว่าค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติ จะคำนวณค่าขนาดส่งผล (Effect Size) โดยใช้สูตรขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2557: 138)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย รายชื่อ รายด้าน และโดยรวมทั้งหมดก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน

ตาราง 1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน

จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. การดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม	0.62	0.25	1.00	0.20
1.1 ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่เสียหาย	0.60	0.51	1.75	0.26
1.2 ใช้ของใช้ส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่	0.73	0.46	1.87	0.52
1.3 ใช้ของใช้ส่วนรวมอย่างประหยัด	0.53	0.52	1.93	0.26
2. การรับผิดชอบต่อส่วนรวม	0.49	0.41	1.96	0.12
2.1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	0.67	0.49	1.93	0.26
2.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	0.49	0.52	2.00	0.00
2.3 อาสาทำงานเพื่อส่วนรวม	0.33	0.49	1.93	0.26
3. การเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวม	0.51	0.25	1.98	0.09
3.1 ไม่เอาของส่วนรวมมาเป็นของตัวเอง	0.73	0.46	1.93	0.26
3.2 แบ่งปันของส่วนรวมให้ผู้อื่น	0.47	0.52	2.00	0.00
3.3 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของร่วมกัน	0.33	0.49	2.00	0.00
โดยรวมทั้งหมด	0.54	0.13	1.95	0.09

ผลการวิเคราะห์ พบว่าระดับคะแนนประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยเป็นดังนี้ ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน เด็กปฐมวัยมีคะแนนการประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะรายข้ออยู่ในระดับ ไม่แสดงพฤติกรรมหรือปฏิเสธจำนวน 6 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.33-0.60 คะแนน ได้แก่ข้อ 2.3 อาสาทำงานเพื่อส่วนรวม ข้อ 3.3 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของร่วมกัน ข้อ 2.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ข้อ 3.2 แบ่งปันของส่วนรวมให้ผู้อื่น ข้อ 1.3 ใช้ของใช้ส่วนรวมอย่างประหยัด และข้อ 1.1 ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่เสียหายตามลำดับ อยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมได้เมื่อชี้แนะจำนวน 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.67-0.73 คะแนน ได้แก่ข้อ 2.1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ข้อ 1.2 ใช้ของใช้ส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ และ ข้อ 3.1 ไม่เอาของส่วนรวมมาเป็นของตัวเอง ส่วนรายด้านและโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับ ไม่แสดงพฤติกรรมหรือปฏิเสธทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49-0.62 คือด้านที่ 2. การรับผิดชอบต่อส่วนรวมด้านที่ 3. การเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวมคะแนนโดยรวมทั้งหมดและด้านที่ 1. การดูแลรักษาของใช้ส่วนรวมตามลำดับ

หลังได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน เด็กปฐมวัยมีคะแนนการประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะรายข้ออยู่ในระดับ แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง ทั้งหมดจำนวน 9 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87-2.00 คะแนน ได้แก่ข้อ 1.2 ใช้ของใช้ส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ข้อ 2.3 อาสาทำงานเพื่อส่วนรวมข้อ 1.3 ใช้ของใช้ส่วนรวมอย่าง

ประหยัด ข้อ 1.1 ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่เสียหาย ข้อ 2.1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ข้อ 3.1 ไม่เอาของส่วนรวมมาเป็นของตัวเอง ข้อ 3.3 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของร่วมกัน ข้อ 2.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ข้อ 3.2 แบ่งปันของส่วนรวมให้ผู้อื่นตามลำดับ ส่วนรายด้านและโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.91-1.98 คะแนนได้แก่ ด้านที่ 1. การดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม คะแนนโดยรวมทั้งหมด ด้านที่ 2. การรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านที่ 3. การเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวมตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียนเป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวมทั้งหมด

จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย	$\bar{D}$	S_D	$S_{\bar{D}}$	t_{obs}	df	p	d
1. การดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม	1.29	0.25	0.06	20.15**	14	0.00	5.20
1.1 ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่เสียหาย	1.33	0.49	0.08	10.58**	14	0.00	2.73
1.2 ใช้ของใช้ส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่	1.13	0.74	0.19	5.91**	14	0.00	1.52
1.3 ใช้ของใช้ส่วนรวมอย่างประหยัด	1.40	0.51	0.13	10.69**	14	0.00	2.76
2. การรับผิดชอบต่อส่วนรวม	1.47	0.35	0.09	16.14**	14	0.00	4.17
2.1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1.27	0.59	0.15	8.26**	14	0.00	2.13
2.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	1.53	0.52	0.13	11.50**	14	0.00	2.97
2.3 อาสาทำงานเพื่อส่วนรวม	1.60	0.51	0.13	12.22**	14	0.00	3.16
3. การเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวม	1.47	0.25	0.06	23.13**	14	0.00	5.97
3.1 ไม่เอาของส่วนรวมมาเป็นของตัวเอง	1.20	0.56	0.14	8.29**	14	0.00	2.14
3.2 แบ่งปันของส่วนรวมให้ผู้อื่น	1.53	0.52	0.13	11.50**	14	0.00	2.97
3.3 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของร่วมกัน	1.67	0.49	0.13	13.23**	14	0.00	3.42
โดยรวมทั้งหมด	1.41	0.15	0.04	36.47**	14	0.00	9.42

**มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01;

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่าหลังได้รับการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน เด็กปฐมวัยมีคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะรายข้อทุกข้อเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดส่งผลในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ข้อ 1.2 ใช้ของใช้ส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ ($t=-5.91^{**}$; $d=1.52$) ข้อ 2.1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($t=8.26^{**}$; $d=2.13$) ข้อ 3.1 ไม่เอาของส่วนรวมมาเป็นของตัวเอง ($t=-8.29^{**}$; $d=2.14$) ข้อ 1.1 ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่เสียหาย ($t=10.58^{**}$; $d=2.73$) ข้อ 1.3 ใช้ของใช้ส่วนรวมอย่างประหยัด ($t=10.69^{**}$; $d=2.76$) ข้อ 2.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ($t=11.50^{**}$; $d=2.97$) ข้อ 3.2

แบ่งปันของส่วนรวมให้ผู้อื่น ($t=11.50^{**}$; $d=2.97$)
ข้อ 2.3 อาสาทำงานเพื่อส่วนรวม ($t=12.22^{**}$; $d=3.16$) ข้อ 3.3 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของ
ร่วมกัน ($t=13.23^{**}$; $d=3.42$) และคะแนนรายด้าน
ทุกด้านและโดยรวมทั้งหมดมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาด
ส่งผลในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านที่ 2. การ
รับผิดชอบต่อส่วนรวม ($t=16.14^{**}$; $d=4.17$) ด้านที่ 1.
การดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม ($t=20.15^{**}$; $d=5.20$)
ด้านที่ 3. การเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวม
($t=23.13^{**}$; $d=5.97$) และโดยรวมทั้งหมด
($t=36.47^{**}$; $d=9.42$)

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา
ระดับจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยและเปรียบเทียบ
จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัด
กิจกรรมการบริการในห้องเรียน ปรากฏผลดังนี้

ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะ
ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการบริการ
เรียนสูงขึ้นหลังได้รับการทดลอง เนื่องจากการจัด
กิจกรรมการบริการในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัด
กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการ
ดำเนินการเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ในชั้นให้นักเรียนเห็น
ถึงความสำคัญของการดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม การ
รับผิดชอบต่อส่วนรวม และการเคารพสิทธิในการใช้
ของใช้ส่วนรวม โดยผ่านการใช้เรื่องราวเหตุการณ์
ข่าวสารจริง นิทาน คำคล้องจอง ในชั้นการดำเนิน
กิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดวิธีการกระบวนกร
ขั้นตอนการเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะได้ด้วยตนเอง
โดยมีคุณครูคอยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำ
และในขั้นตอนสรุป นักเรียนสามารถสรุปถึงการทำ
กิจกรรม ข้อบกพร่อง สิ่งที่ต้องแก้ไขในกิจกรรมต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพษ์.(2556:16)
กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนควรจัดการศึกษาเพื่อ
พัฒนาคนไทยให้ครบทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา
ในด้านพฤติกรรมได้แก่ วินัย การทำมาหาเลี้ยงชีพ
และวิธีปฏิบัติในการบริโภค การแบ่งปัน และอยู่
ร่วมกับสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ได้แก่ คุณธรรม
ความรู้สึกรัก แรงจูงใจ และสภาพจิตใจ เช่น ความสุข
ความพอใจ และความสดชื่นเบิกบาน ซึ่งสอดคล้องกับ
รัฐฉวน อินทรกำแหง (2528 : 119-119) ที่กล่าวว่า
แนวทางในการเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมว่า
จะต้องเกิดขึ้นได้จากการรณรงค์สื่ออยู่กับความถูกต้อง
การปลูกฝังอบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่
ชวนให้ประทับใจ ซึ่งง่ายเหล่านี้จะค่อยๆ โน้มนำใจของ
บุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและการสร้างจิตสำนึก
ต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้น จำต้องอาศัยสถาบันทางสังคม
หลายส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ แบนดูรา
(สิริมา ภิญโญนนตพษ์. 2550:65) กล่าวว่า การ
เรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นมี
ปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและ
สิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนจะทำการลอกเลียนแบบ การ
เรียนรู้ดังกล่าวเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรม การสังเกตการ
ตอบสนองและปฏิกิริยาต่างๆ สภาพแวดล้อม ผลการ
กระทำ คำบอกเล่า และความเชื่อถือได้ การเรียนรู้ของ
เด็กจะเกิดขึ้น และสอดคล้องกับฟรอยด์ (พัชรีย์ สวนแก้ว.
2532: 57; อ้างอิงจาก Freud. 1949) นักจิตวิเคราะห์
ได้ชี้ให้เห็นว่า วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ระยะ 5 ปีแรก
ของคนเรา ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในตอนต้นๆ
ของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึง
วาระสุดท้ายเขาเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัย
นั้นมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมบริการในห้องเรียนมีจิตสาธารณะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน สามารถส่งเสริมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ว่า การจัดกิจกรรมการบริการในชั้นเรียนเป็นการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยได้ทุกขั้นตอน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการคิด หาเหตุผล สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว และมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จนเกิดกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ซึ่งเห็นได้จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนของระดับจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการบริการในห้องเรียน

1. ด้านการดูแลรักษาของใช้ส่วนรวมคือก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 0.62 เท่ากับไม่แสดงพฤติกรรมหรือปฏิเสธ และหลังการทดลองค่าคะแนนอยู่ในระดับ 1.91 เท่ากับ แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตัวเอง พบว่านักเรียนสามารถดูแลรักษาของใช้ส่วนรวม ใช้ของใช้ส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย เมื่อใช้ของใช้ส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่เก็บรวมทั้งใช้ของใช้ส่วนรวมอย่างระมัดระวัง ไม่เหลือใช้

2. ด้านการรับผิดชอบส่วนรวมคือก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 0.49 เท่ากับไม่แสดงพฤติกรรมหรือปฏิเสธ และหลังการทดลองค่าคะแนนอยู่ในระดับ 1.00 เท่ากับแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง พบว่านักเรียนสามารถทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ มีการอาสาทำเพื่อส่วนรวม และรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้

3. ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวม คือก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 0.51 เท่ากับ ไม่แสดงพฤติกรรมหรือปฏิเสธ และหลังการทดลองค่าคะแนนอยู่ในระดับ 1.98 เท่ากับแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง พบว่านักเรียนสามารถเคารพ

สิทธิในการใช้ของใช้ส่วนรวม ไม่เอาของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง แบ่งปันของส่วนรวมให้ผู้อื่น และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของร่วมกัน

ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการบริการในชั้นเรียนสามารถช่วยส่งเสริมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยได้ดี ทั้งนี้ ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนส่งเสริมและฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยตลอดระยะเวลา 6 สัปดาห์ ที่เด็กได้รับการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจิตสาธารณะ เพราะเด็กได้ลงมือปฏิบัติ เห็นผลจากการกระทำของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยครูมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมเด็กและกระตุ้นให้เด็กเกิดข้อสงสัย สังเกต และคิดหาคำตอบจากการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างมีความสุข สนุกสนาน มีความสนใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สิริมาภิญโญอินตพงษ์. (2558 :78) กล่าวว่า ครูปฐมวัยเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะเป็นผู้พัฒนาเด็กให้บรรลุตามเป้าหมาย ครูปฐมวัยจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีท่าทีความรู้สึกรู้ และรู้จักการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ การรู้จักใช้เทคนิคการส่งเสริมทาง อารมณ์-สังคม ดังนั้นผู้ที่สอนเด็กปฐมวัยจะสามารถที่จะศึกษาและใช้แนวทาง ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กวัยนี้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). *การกำหนดปัญหาการวิจัยและการพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย :ด้านพฤติกรรมจริยธรรมและด้านอื่นๆครั้งที่ 2 วิธีการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย.การประชุมทางวิชาการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกระทรวงวิทยาศาสตร์.*
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พัชรี สวนแก้ว. (2532). *เอกสารประกอบการสอน 2174503การให้ศึกษาแก่พ่อแม่. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโรงเรียนสาธิตคณะครุศาสตร์วิทยาลัยครูสวนดุสิต.*
- มหาวิทยาลัยมหิดล.(มปพ). *คู่มือ – เทคนิคการให้บริการด้วยใจ “Service Mind”. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). *ประมวลสาระชุดวิชาหลักความรู้และแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5 - 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- รติชน พียรยสธ.(2543). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.*
- รัฐจวน อินทรกำแหง .(2527). *จิตวิทยาสมองมนุษย์ (พรสวรรค์) เล่ม 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.*
- สมโชค เฉตรการ. (2553). “เด็กและเยาวชนกับจิตสาธารณะ (Public Mind).”[ระบบออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2555.จาก <http://www.oknation.net/blog/somchoke101/2010/01/21/entry-1>
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2550). *การวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*
- .(2550). *การศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*
- .(2556). *การวัดและประเมินผลแนวใหม่: เด็กปฐมวัย (ปรับปรุงแก้ไข).พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ: บารากซ์.*
- .(2556). *การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแบบวิถีไทย. ประชุมวิชาการ: การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 2 "พลังการเรียนรู้ก้าวสู่สากล" โดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ 12 กันยายน 2556.*
- .(2558). *วารสารวิชาการ ศึกษาศาสตร์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2558. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2550). *จิตวิทยาการศึกษา.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*